

УДК 344.13

DOI 10.37749/2308-9636-2020-6(210)-7

О. М. Сарнавський,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
професор кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності
Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ

Стаття присвячена дослідженню системи передбачених Загальною та Особливою частинами КК України засобів диференціації кримінальної відповідальності за військові злочини. Проведено аналіз норм інституту звільнення від покарання та його відбування, інституту судимості, якими знижено кримінально-правовий вплив на військовослужбовців, що вчинили військові та загальнокримінальні злочини. Проведено комплексний аналіз норм військового законодавства та норм інституту кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх щодо доцільності пом'якшення відповідальності військовослужбовців неповнолітнього віку.

Ключові слова: диференціація кримінальної відповідальності, військові злочини, межі кримінально-правового впливу, покарання, судимість, військовослужбовець, військова служба.

Запобігання та протидія злочинам проти встановленого порядку несення військової служби (військовим злочинам) є одним із напрямів кримінально-правової політики держави. Відповідальність за вчинення цієї категорії злочинів передбачена нормами розділу XIX Кримінального кодексу України (далі — КК України). Цими нормами здійснюється кримінально-правова охорона широкої за змістом та обсягом сфери суспільних відносин.

Законодавець як суб'єкт диференціації кримінальної відповідальності створив у Загальній та Особливій частинах кримінального закону систему засобів диференціації кримінальної відповідальності за військові злочини. Втім, аналіз цієї системи, проведений через призму втілення принципу справедливості у належних до неї кримінально-правових нормах, дає підстави для певної неупередженої критики.

У сучасних кримінально-правових дослідженнях для вирішення проблемних питань диференціації кримінальної відповідальності широко використовуються у якості теоретичного підґрунтя роботи

П. П. Андрушка, Н. О. Антонюк, Ю. В. Бауліна, Н. О. Гурової, О. О. Кваши, О. М. Костенка, В. О. Навроцького, П. Л. Фріса, М. І. Хавронюка та інших учених.

Метою даної статті є дослідити систему передбачених Загальною та Особливою частинами КК України засобів диференціації кримінальної відповідальності за військові злочини та запропонувати шляхи її законодавчого вдосконалення.

Диференціація кримінальної відповідальності належить до методів кримінально-правової політики, за допомогою яких держава здійснює кримінально-правову охорону найважливіших суспільних відносин та запобігання злочинам. Вона становить собою визначення законодавцем меж застосування до особи, яка зазнала державного осуду за вчинення злочину, обмежень її прав і свобод. Критеріями, за якими вона здійснюється, виступають типові для окремих груп злочинів обставини об'єктивного і суб'єктивного характеру, які стосуються як суспільно небезпечного діяння, так і особи, яка його вчинила [1, с. 74—76].

Суб'єктами військових злочинів за визначенням ч. 1 ст. 401 КК України є військовослужбовці, а також військовозобов'язані та резервісти під час проходження зборів. За статтями розділу XIX КК України можуть нести кримінальну відповідальність й інші особи за умови їх співучасті у військових злочинах. В інститутах Загальної частини КК України містяться специфічні норми, якими диференційовано відповідальність однієї із вищевказаних категорій суб'єктів військових злочинів — військовослужбовців. Такі норми містяться у розділах X «Покарання та його види», XII «Звільнення від покарання та його відбування», XIII «Судимість». Із системного аналізу норм Загальної частини КК України випливає, що диференціація кримінальної відповідальності військовослужбовців здійснюється незалежно від категорії вчинених ними злочинів (військових чи загальнокримінальних). Наприклад, такий вид покарання як службове обмеження (ч. 1 ст. 58 КК України), може бути застосовано до військовослужбовця, який вчинив загальнокримінальний злочин, якщо суд вважатиме за можливе застосувати цей вид покарання замість обмеження волі чи позбавлення волі. Похідним від такого застосування може бути зменшення кримінально-правового впливу на засудженого військовослужбовця, що полягатиме у звільненні його від цього покарання за хворобою (ч. 3 ст. 84 КК України).

У межах даного дослідження певний науковий інтерес становлять питання диференціації кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочини у неповнолітньому віці, при цьому маючи статус військовослужбовця. Одним із видів військової служби є військова служба курсантів вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів (ч. 6 ст. 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу») [2]. Проходження військової служби громадянами України здійснюється у добровільному порядку (за контрактом) або за призовом. На вищевказаний вид військової служби приймаються у добровіль-

ному порядку (за контрактом) особи, які мають повну загальну середню, професійно-технічну або вищу освіту віком від 17 років до 30 років, у тому числі ті, яким 17 років виповниться в рік початку військової служби, та не мають військових звань офіцерського складу, за умови проходження ними професійно-психологічного відбору та відповідності установленим вимогам проходження військової служби (ч. 1 ст. 20 цього Закону). Отже, як вбачається з вищевикладених норм законодавства військової сфери, розпочати військову службу курсанти можуть з 16 років, тобто у неповнолітньому віці.

З прийняттям Кримінального кодексу України 2001 р. відбулося кардинальне реформування вітчизняного кримінального законодавства. У системі Загальної частини кримінального права з'явилися нові інститути, серед яких й інститут кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх (розділ XV). Він присвячений особливостям відповідальності неповнолітніх, що дозволяє акцентувати увагу правозастосовних органів на питаннях диференціації й індивідуалізації кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх з урахуванням їх вікового розвитку [3, с. 174, 179]. Законодавець використав низку засобів диференціації кримінальної відповідальності неповнолітніх. Водночас, ним не створено жодної норми, якою б було диференційовано кримінальну відповідальність неповнолітніх військовослужбовців.

Системний аналіз норм кримінального закону дає можливість виявити наявність конкуренції норм, якими регламентується кримінальна відповідальність військовослужбовців та кримінальна відповідальність неповнолітніх, а також виявити прогалини у кримінально-правовому регулюванні. У першу чергу, увагу привертає система покарань неповнолітніх. До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані основні види покарань — штраф, громадські роботи, вправні роботи, арешт та позбавлення волі на певний строк (ч. 1 ст. 98 КК України). Ця система покарань, на відміну від передбаченої ст. 51 КК України системи

покарань, не містить специфічних видів покарань, що виконуються в умовах військової служби. За таких обставин суд позбавлений можливості застосувати до курсантів неповнолітнього віку досить поширені у санкціях статей розділу XIX КК України покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців, тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. До цього переліку є підстави віднести і покарання у виді арешту з огляду на вказівку у кримінальному законі на місце його відбування військовослужбовцями та неповнолітніми (ст. 60 та ст. 101 КК України).

Верховний Суд України здійснював вивчення та узагальнення судової практики застосування судами загальної юрисдикції норм розділу XV Загальної частини КК України, аналізував судову статистику злочинів, вчинених неповнолітніми. З метою забезпечення правильного та однакового застосування законодавства при розгляді справ про злочини, які вчиняються неповнолітніми, та усунення недоліків і помилок, які допускаються судами, Пленум Верховного Суду України прийняв постанову від 16.04.2004 № 5 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх» [4].

Аналіз вищевказаної постанови свідчить, що Пленум Верховного Суду України не надав жодного роз'яснення у питаннях застосування норм інституту кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх стосовно військовослужбовців, які вчинили військові чи загальнокримінальні злочини у неповнолітньому віці. Разом із тим, у розглядуваному контексті певною мірою варте уваги положення п. 18 цієї постанови. У ньому Пленум Верховного Суду України роз'яснює, що якщо санкцією закону, за яким засуджується неповнолітній, передбачено лише такі види покарань, які з огляду на вік підсудного чи його стан не можуть до нього застосовуватися, суд звільняє його від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, або закриває справу і звільняє його від кримінальної відповідальності, або постанов-

ляє обвинувальний вирок і звільняє засудженого від покарання.

Вищевказана позиція Пленуму Верховного Суду України викликала обґрунтовану критику у кримінально-правовій літературі. Для звільнення від кримінальної відповідальності або від покарання необхідні законодавчі підстави, передбачені у КК України. Формально в таких випадках законодавець не допускає можливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності чи покарання. Тобто у своєму роз'ясненні Пленум Верховного Суду України вийшов за межі своїх повноважень, фактично замінивши законодавця [5, с. 151, 152].

Таким чином, виходячи із вищевказаного, система засобів диференціації відповідальності за військові злочини має бути розширеною шляхом внесення змін до положень розділу XV Загальної частини КК України, а також до ст. 401 КК України, яка носить загальний характер для всіх інших норм розділу XIX КК України. На думку автора, кримінальна відповідальність неповнолітніх військовослужбовців має бути пом'якшеною порівняно з військовослужбовцями повнолітнього віку.

У кримінально-правовому інституті звільнення від покарання та його відбування диференційовано кримінальну відповідальність військовослужбовців на підставі положень ч. 3 ст. 84 КК України. Намагання законодавця збалансувати міжгалузеві норми призвело до надання невинуватих преференцій засудженим до службового обмеження, арешту або тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовцям у разі визнання їх непридатними до військової служби за станом здоров'я.

У вищевказаній нормі законодавець встановив імперативний порядок звільнення військовослужбовців від покарання у зв'язку з хворобою. Суд зобов'язаний звільнити від покарання засудженого військовослужбовця, якщо він визнаний непридатним до військової служби за станом здоров'я. На практиці така імперативність дає змогу звільнитися від покарання або подальшого його відбування навіть тим військовослужбовцям,

які не стали на шлях виправлення. Окрім того, виходячи зі змісту розглядуваної норми, не має значення й спроможність військовослужбовця за станом здоров'я відбувати інші (не передбачені ч. 3 ст. 84 КК України) види покарань. Не має юридичного значення й одужання військовослужбовця [6, с. 96].

Види покарань, зазначені у ч. 3 ст. 84 КК України, виконуються в умовах військової служби. Визнання засуджених військовослужбовців непридатними до військової служби за станом здоров'я тягне їх звільнення з військової служби, а відтак унеможлиблює їх подальше відбування покарання в умовах військової служби. З огляду на зазначене, вбачається доцільним змінити диференціацію кримінальної відповідальності військовослужбовців у напрямі законодавчого розширення меж кримінально-правового впливу. Прийнятним варіантом такого розширення можна вважати заміну невідбутої частини покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців, арешту або тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців на більш м'який вид покарання відповідно.

Диференціація кримінальної відповідальності пов'язана й із таким кримінально-правовим явищем як судимість. Судимість є самостійним інститутом кримінального права (розділ XIII Загальної частини КК України). Цей інститут містить специфічні норми, якими здійснюється кримінально-правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із кримінальною відповідальністю військовослужбовців. Так, зокрема, у п. 4 ст. 89 КК України визначається, що особи, які відбули покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців або тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців чи достроково звільнені від цих покарань, а також військовослужбовці, які відбули покарання на гауптвахті замість арешту, визнаються такими, що не мають судимості.

У правозастосовній сфері виникають питання стосовно розуміння змісту положень п. 4 ст. 89 КК України, зокрема,

стосовно визначення строків погашення судимості військовослужбовців, які достроково звільнені від відбування покарання у виді арешту. Законодавець визнає такими, що не мають судимості, військовослужбовців, які достроково звільнені від покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців і у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, а військовослужбовців, які достроково звільнені від покарання у виді арешту — ні. Така позиція законодавця виглядає нелогічною, що полягає в наступному. При врегулюванні питань погашення судимості військовослужбовців, що відбули покарання у виді тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, арешту і службового обмеження для військовослужбовців, законодавець ніяких винятків для військовослужбовців, що відбули покарання у виді арешту, не встановлює. У той же час, для військовослужбовців, які достроково звільнені від відбування цього виду покарання, виняток передбачений [7, с. 37, 38].

Крім недоліків змістового характеру, пов'язаного із диференціацією кримінальної відповідальності військовослужбовців, у п. 4 ст. 89 КК України вбачаються недоліки й термінологічного характеру. У кримінально-правовій літературі досить часто зустрічаються висловлювання, що засуджені військовослужбовці відбули покарання на гауптвахті замість арешту. Ймовірно, поява такої некоректності у висловлюваннях обумовлюється певною мірою помилкою законодавця, допущеною у п. 4 ст. 89 КК України. Адже у цьому пункті зазначається, що такими, що не мають судимості, визнаються військовослужбовці, які відбули покарання на гауптвахті замість арешту. Вказане формулювання суперечить положенням ст. 51, ч. 2 ст. 60 КК України і потребує законодавчого коригування. Словосполучення «на гауптвахті замість арешту» є техніко-юридичною помилкою.

У межах тематики дослідження необхідно здійснити аналіз п. 4 ст. 89 КК України також і як елемента системи диференціації кримінальної відповідально-

сті військовослужбовців. Як вбачається зі змісту його положень, законодавець передбачив для осіб, вказаних у ньому, менший обсяг кримінально-правового впливу, ніж для осіб, вказаних у пунктах 6—9 ст. 89 КК України. Останні ж для погашення судимості мають пройти випробування часом: протягом певного строку не вчинити нового злочину. Цей строк залежить від виду та міри покарання, ступеня тяжкості злочину.

Вищевказане зменшення обсягу кримінально-правового впливу не є соціально обумовленим. На думку автора, встановлення певних строків судимості для військовослужбовців, які відбули покарання (звільнені від відбування) у виді службового обмеження для військовослужбовців, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або арешту, сприяло б виконанню завдань кримінально-правового інституту судимості щодо створення у свідомості засуджених військовослужбовців додаткових мотивів утримання від вчинення нових злочинів як військових, так і загальнокримінальних. До того ж, запропоновані законодавчі зміни не внесуть дисбалансу в міждисциплінарні зв'язки кримінального законодавства та законодавства військової сфери.

У кримінально-правовій доктрині є загально визнаним те, що кримінальна відповідальність за військові злочини має бути суворішою, ніж за суміжні загальнокримінальні злочини. Такий диференційований підхід обумовлений значущістю родового об'єкта військових злочинів. Однак у деяких статтях розділу XIX КК України законодавець не дотримався цього підходу. Так, за умисне знищення або пошкодження зброї, бойових припасів, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, вчиненого шляхом підпалу або іншим загальнонебезпечним способом або таке, що спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки (ч. 2 ст. 411 КК України) санкція є м'якшою, ніж за суміжний загальнокримінальний злочин — умисне знищення або пошкодження чужого майна (ч. 2 ст. 194 КК України).

Порівняльними у цьому контексті є й складі суміжних злочинів (ст. 415 та ст. 286 КК України) з однаковими суспільно небезпечними наслідками. Так, за спричинення тяжких тілесних ушкоджень або смерті потерпілого як наслідку порушення правил водіння або експлуатації бойової, спеціальної чи транспортної машини (ч. 1 ст. 415 КК України) санкція є м'якшою, ніж за спричинення тих самих наслідків у разі порушення правил безпеки руху або експлуатації транспорту (ч. 2 ст. 286 КК України).

Ступінь суспільної небезпеки злочину (кількісний показник) класично відображає диференціацію кримінальної відповідальності, будучи юридично закріпленим у кваліфікуючих і привілеюючих ознаках складу злочину. Вплив ступеня суспільної небезпеки злочину на диференціацію кримінальної відповідальності практично односторонньо визнається дослідниками цього питання [8, с. 206]. У межах кримінально-правового регулювання суспільних відносин у військовій сфері такий вплив знайшов свій прояв у Законі України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини» від 12.02.2015 р. № 194-VIII [9]. Цим Законом законодавець не встановив караність за нові суспільно небезпечні діяння, а лише диференціював кримінальну відповідальність за раніше криміналізовані діяння, що вчиняються у військовій сфері. Вказана диференціація здійснена шляхом утворення кваліфікованих (особливо кваліфікованих) видів складів злочинів, передбачених статтями 402—405, 407—411, 413, 418—421, 425, 426, 428, 435 КК України, за ознакою вчинення злочину в умовах особливого періоду, а також шляхом утворення особливо кваліфікованого виду складу злочину, передбаченого ст. 419 КК України, за ознакою вчинення злочину в умовах воєнного стану чи бойовій обстановці.

Розділ XIX КК України може знайти свій розвиток у контексті диференціації кримінальної відповідальності за військові злочини шляхом передбачення в

окремих його статтях спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності. Аналіз чинного кримінального законодавства свідчить, що сфера диференціації кримінальної відповідальності за військові злочини на підставі положень інституту звільнення від кримінальної відповідальності звужена порівняно з іншими групами злочинів, систематизованих у розділах Особливої частини КК України. Адже розділ XIX КК України не містить жодного спеціального виду звільнення від кримінальної відповідальності. Втім, такому законодавчому зменшенню меж кримінально-правового впливу на особу, яка вчинила військовий злочин, має передувати науково обґрунтоване визнання його доцільності.

Таким чином, підводячи підсумок вищевикладеного, маємо підстави ствер-

джувати, що система диференціації кримінальної відповідальності за військові злочини потребує законодавчого вдосконалення шляхом внесення змін до інституту звільнення від покарання та його відбування, інституту судимості, інституту кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх та інституту звільнення від кримінальної відповідальності.

Суб'єкт диференціації кримінальної відповідальності при здійсненні нормотворчої діяльності має враховувати специфіку кримінально-правової охорони суспільних відносин у військовій сфері, значущість родового об'єкта військових злочинів та забезпечити міжгалузеву збалансованість норм законодавства у військовій сфері та норм кримінального законодавства.

Список використаної літератури

1. Гуторова Н. О. Диференціація та індивідуалізація кримінальної відповідальності: сучасний стан і перспективи розвитку. Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10—11 жовт. 2013 р.) / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2013. С. 74—78.
2. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України № 2232-XII від 25.03.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 385.
3. Сташис В. В., Тацій В. Я. Концептуальні положення і система чинного Кримінального кодексу України. Щорічник українського права. 2010. № 2. С. 172—182.
4. Про застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 16.04.2004 р. Вісник Верховного Суду України. 2004. № 5. С. 4—8.
5. Ковтун Н. Я. Види додаткових покарань для неповнолітніх: монографія. Київ: Ін Юре, 2011. 208 с.
6. Сарнавский А. Н. Специфика освобождения военнослужащих от уголовной ответственности и от наказания в связи с болезнью в уголовном законодательстве Украины и Российской Федерации. Евразийский юридический журнал. 2013. № 9 (64). С. 95—97.
7. Сарнавский А. Н. Наказание в виде ареста и его исполнение относительно военнослужащих по законодательству Украины. Юстиция Беларуси. 2013. № 12. С. 35—38.
8. Антонюк Н. О. Поняття диференціації кримінальної відповідальності. Право України. 2019. № 9. С. 196—214.
9. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини: Закон України № 194-VIII від 12.02.2015 р. Голос України. 2015. № 39.

References

1. Gutorova N. O. Differentiation and individualization of criminal liability: current status and prospects. Actual problems of criminal responsibility: materials of the international scientific-practical conf. (Kharkiv, October 10—11, 2013) / editors: V. Ya. Tatsiy (editor-in-chief), V. I. Borisov (deputy editor-in-chief) and others. Kharkiv: Pravo, 2013. P. 74—78.
2. On military duty and military service; Law of Ukraine № 2232-XII of March 25, 1992. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1992. № 27. Art. 385.

3. Stashys V. V., Tatsiy V. Y. Conceptual provisions and the system of the current Criminal Code of Ukraine. Yearbook of Ukrainian law. 2010. № 2. P. 172—182.
4. On the application by the courts of Ukraine of legislation in cases of juvenile delinquency: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine № 5 of 16.04.2004 Bulletin of the Supreme Court of Ukraine. 2004. № 5. P. 4—8.
5. Kovtun N. Ya. Types of additional punishments for minors: monograph. Kyiv: In Yure, 2011. 208 p.
6. Sarnavsky A. N. The specifics of the release of servicemen from criminal liability and punishment in connection with the disease in the criminal legislation of Ukraine and the Russian Federation. Eurasian Law Journal. 2013. № 9 (64). Pp. 95—97.
7. Sarnavsky AN Punishment in the form of arrest and its execution in respect of servicemen under the laws of Ukraine. Justice of Belarus. 2013. № 12. P. 35—38.
8. Antonyuk N. O. The concept of differentiation of criminal liability. Law of Ukraine. 2019. № 9. P. 196—214.
9. On amendments to the Criminal Code of Ukraine to strengthen the responsibility for certain war crimes: Law of Ukraine № 194-VIII of 12.02.2015 Voice of Ukraine. 2015. № 39.

Сарнавский А. Н. Дифференциация уголовной ответственности за воинские преступления.

Статья посвящена исследованию системы предусмотренных Общей и Особенной частью УК Украины средств дифференциации уголовной ответственности за воинские преступления. Проведён анализ норм института освобождения от наказания и его отбывания, института судимости, которыми снижено уголовно-правовое влияние на военнослужащих, совершивших воинские и общеуголовные преступления. Проведён комплексный анализ норм военного законодательства и норм института уголовной ответственности и наказания несовершеннолетних на предмет целесообразности смягчения ответственности военнослужащих несовершеннолетнего возраста.

Ключевые слова: дифференциация уголовной ответственности, воинские преступления, пределы уголовно-правового влияния, наказание, судимость, военнослужащий, военная служба.

Sarnavskiy O. M. Differentiation of criminal liability for war crimes.

The article is devoted to the study of the system of means of differentiation of criminal liability for war crimes provided by the General and Special Parts of the Criminal Code of Ukraine. An analysis of the norms of the institute of release from punishment and its serving, the institute of criminal record, which reduced the criminal-legal influence on servicemen who committed war and general criminal offenses. A comprehensive analysis of the norms of military legislation and the norms of the institute of criminal responsibility and punishment of minors on the expediency of mitigating the liability of minors.

Prevention and counteraction to crimes against the established order of military service (war crimes) is one of the areas of criminal law policy of the state. Responsibility for committing this category of crimes is provided by the norms of Section XIX of the Criminal Code of Ukraine (hereinafter — the Criminal Code of Ukraine). These norms provide criminal protection of a wide range of content and scope of public relations.

The legislator as a subject of differentiation of criminal responsibility has created in the General and Special parts of the criminal law a system of means of differentiation of criminal responsibility for war crimes. However, the analysis of this system, conducted through the prism of the implementation of the principle of justice in its criminal law, provides grounds for some unbiased criticism.

The purpose of this article is to examine the system of means of differentiation of criminal liability for war crimes provided by the General and Special Parts of the Criminal Code of Ukraine and to suggest ways of its legislative improvement.

Key words: differentiation of criminal responsibility, war crimes, limits of criminal-legal influence, punishment, criminal record, serviceman, military service.